

גמ' קידושין (מד:) - כתבו גט ונתנו ביד עבדה

רב דניאל שטיין

א. תוס' הרא"ש קידושין (שם) - פשיטא ליה דאפי' לרבנן אין שתי ידים זוכות כאחת לענין זה שתהא ידה זוכה לה מכח עצמה אלא כיון דבת דעת היא ידה זוכה לה מכח אביה.

ב. גמ' גיטין (כא.) - שליחות לקבלה נמי אשכחן בעל כורחה, שכן אב מקבל גט לבתו קטנה בעל כורחה.

ג. ר"ן קידושין (ה. בדפי הרי"ף) - אבל בקידושי שטר כיון שהשטר הוא שקונה צריך שלשון השטר ידבר עם מי שהוא מקבל הקדושין כשם שהמגרש את אשתו על ידי שליח צריך שיכתוב בגט הרי את מותרת שאם כתב הרי בתך או אחותך מותרת אפילו בשנעשה להם שליח ודאי לא מהני שלא מצינו בגירושין שידבר עם אחרים ולפיכך אפשר (נראה) דכל שלא בגרה ומתקדשת בשטר צריך שיכתוב בשטר בתך ומיהו כי יהיב לה אומר לה הרי את מקודשת כנותן גט לשליח שבשעת נתינה מדבר עמו אף על פי שכתוב בגט הרי את ולפי זה אף בקטנה המתגרשת על ידי אביה צריך לכתוב בגט בתך פלונית זהו מה שאני חוכך בזה להחמיר.

ד. דרכי משה (אהע"ז סי' קמ"א) - כתב הר"ן פרק קמא דקידושין (דף תרכ"ה ע"ב) (ה. ד"ה וכתב הרמב"ן) דכשמגרש קטנה על ידי אביה צריך לכתוב בגט בתך פלונית ועיין שם, אבל מהרא"י כתב בפסקיו סימן מ"ו דכותבין כמו בשאר גט והמערער על זה הוי בחרם רבינו תם שמוציא לעז על גיטין וכו' וכן כתב מוהר"ם פאדו"ה סימן ג'.

ה. גמ' גיטין (עז-עז:) - הזורק גט לאשתו, והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה הרי זו מגורשת וכו' מנא הני מילי, דתנו רבנן ונתן בידה אין לי אלא ידה, גגה, חצרה וקרפיפה מנין, ת"ל ונתן, מכל מקום, ותניא נמי הכי גבי גנב ידו אין לי אלא ידו, גגו, חצרו וקרפיפו מנין, ת"ל המצא תמצא, מכל מקום, וצריכא, דאי אשמועי' גט, משום דבעל כרחה מגרשה, אבל גנב דליתיה בעל כורחיה אימא לא, ואי אשמועינן גנב, משום דקנסיה רחמנא, אבל גט אימא לא, צריכא וכו', אמר עולא והוא, שעומדת בצד ביתה ובצד חצרה, ר' אושעיא אמר אפילו היא בטבריא וחצרה בצפורי, היא בצפורי וחצרה בטבריא מגורש', והא היא בתוך ביתה ובתוך חצרה קתני, ה"ק והיא כמי שבתוך ביתה, והיא כמי שבתוך חצרה, דכיון דחצר משתמרת לדעתה היא מתגרשת. לימא בהא קמיפלגי, דמר סבר חצר משום ידה אתרבאי, ומר סבר חצר משום שליחות אתרבאי, לא, דכולי עלמא חצר משום ידה אתרבאי, מר סבר כידה, מה ידה בסמוכה, אף חצרה בסמוכה, ואידך אי מה ידה בדבוקה, אף חצרה בדבוקה, אלא כידה, מה ידה משתמרת לדעתה, אף חצרה המשתמרת לדעתה, לאפוקי חצר המשתמרת שלא לדעתה.

ו. גמ' ב"מ (יא-יב.) - דאמר רבי יוסי ברבי חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו, הני מילי בחצר המשתמרת, אבל חצר שאינה משתמרת, אי עומד בצד שדהו אין, אי לא לא וכו', אלא אמר רב אשי חצר אתרבאי משום יד, ולא גרעה משליחות, גבי גט דחוב הוא לה אין חבין לאדם אלא בפניו. גבי מתנה, דזכות הוא לו זכין לאדם שלא בפניו. [רא"ש (פ"א ס' ל"א) - אבל חצר שאין משתמרת אם אין עומד בצדה במציאה לא קני, דאי אפשר להיות מטעם שליחות דאנן סהדי שאין אדם רוצה שיהיו חפציו ביד שליח שאין משתמרת בידו. הלכך מטעם יד קנה הלכך בעינן דומיא דיד בסמוכה לה]. [ר"ן (שם) - הילכך אין חצר זו קונה מתורת יד אעפ"י שהיא סמוכה לו לפי שאינה דומה לידו משתמרת וזו אינה כן].

ז. גמ' גיטין (עח.) - אמר רבא כתב לה גט ונתנו ביד עבדה ישן ומשמרתו ה"ז גט, ניעור אינו גט, דהויא ליה חצר המשתמרת שלא לדעתה, ישן ומשמרתו הרי זה גט, אמאי, חצר מהלכת היא, וחצר מהלכת לא קנה, וכי תימא ישן שאני, והא אמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה, עומד ויושב לא קנה, והלכתא בכפות.

ח. גמ' ב"מ (ט:) - אמר רבא אי אמר ליה קני בהמה וקני קני כלים מי קני כלים, חצר מהלכת היא, וחצר מהלכת לא קנה, וכי תימא כשעמדה, והא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה, והלכתא בכפותה. [פרש"י (שם) - דקיימא לן חצרו של אדם קונה לו, ובהמתו כחצרו, והא חצר מהלכת היא, וחצר מהלכת לא שמעינן דתקני, דכי אתרבאי (גיטין עז, א) מאם המצא תמצא בידו גגו חצרו וקרפיפו אתרבאי - דלא נייד, והוי משתמר]. [תוס' (שם) ד"ה ספינה - חצר משום יד אתרבאי והוה שפיר דומיא דיד דמינה נייה]. [גליון הש"ס (שם) - תמוה לי דא"כ הגוף עצמה מיקרי מהלך ואמאי מהני נתן גט על ראשה, גם אמאי בנתן גט ביד עבדה מיקרי חצר מהלכת הא היד מינה, אלא ע"כ דהיד והגוף חד הוא אלא דאמרינן מה יד שאינו מהלך היינו דאינו מהלך מהקונה דבכ"מ שהיא מהלך שם הוא הקונה משא"כ חצר דמהלכת מהקונה וצע"ג].

ט. ר"ן גיטין (מ: בדפי הרי"ף) - כלומר כי קאמר רבא ישן ומשמרתו ה"ז גט בכפות קאמר הלכך כפות וישן בעינן כפות כדי שלא יהא חצר מהלכת וישן כדי שיהא משתמר לדעתה וכו' ואחרים פירשו דה"ק והלכתא דישן לא קנה אלא בכפות ואימא הכי כפות ומשמרתו הרי זה גט אינו כפות אינו גט הילכך כפות בין נעור בין ישן הוי גט וכן דעת הרמב"ם ז"ל בפ"ה מהלכות גירושין ואינו מחזור ועוד דבריו מתמיהין שכתב נתנו ביד העבד והוא ישן והיא משמרתו ה"ז גט פסול וידוע לפי הכלל שלו שכל מקום שהוא מזכיר פסול אינו אלא מדברי סופרים ואם נשאת לא תצא וזו מנין לו.

י. **גמ' גיטיין (כא.)** - אמר רבא כתב לה גט ונתנו ביד עבדו, וכתב לה שטר מתנה עליו קנאתהו ומתגרשת בו, ואמאי חצר מהלכת היא, וחצר מהלכת לא קנה, וכי תימא בעומד, והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה, עומד ויושב לא קנה, והלכתא בכפות. [חי' הרשב"א (שם) - ואוקימנא בכפות דלא הויא חצר מהלכת אבל בשאינו כפות הוה לי' חצר המהלכת ואינה קונה, ועבד קנתה אבל גט לא קנתה ואינה מתגרשת בו אא"כ נטלו הבעל וחזר ונתנו לה, אבל אם נטלתו היא לא נתגרשה משום דהו"ל כטלי גיטך מע"ג קרקע דלא קנה כנ"ל, אבל ראיתי לרמב"ם ז"ל שכתב ואינה מגורשת עד שיגיע גט לידה דמשמע שאע"פ שאינו חוזר ונוטלו ונותנו לה מגורשת שאם לא כן היה לו לכתוב ואינה מגורשת עד שיחזור ויטלנו ויתננו לה וצ"ע].

יא. **רמב"ם (פ"ה גירושין הי"ח)** - כתב גט ונתנו ביד עבדו וכתב לה שטר מתנה עליו, כיון שזכת בעבד זכת בגט ונתגרשה אם היה כפות, ואם אינו כפות ונעור קנת העבד ואינה מגורשת עד שיגיע הגט לידה.